

Voedsel en stedelijke ontwikkeling: hoe, wat en waarom?

Prof.dr.ir. Han Wiskerke

Leerstoelgroep RURale Sociologie – Wageningen Universiteit

WAGENINGEN UNIVERSITY
WAGENINGENUR

Relatie voedsel en stad

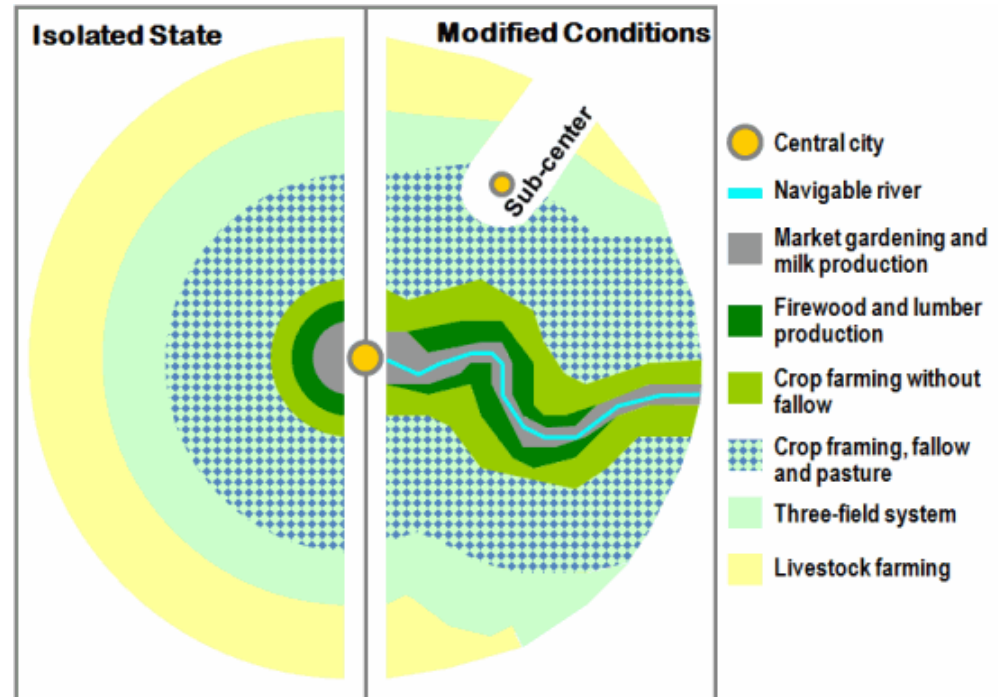
Het voeden van de stad is een gigantische onderneming; een onderneming die een grotere maatschappelijke en fysieke impact op ons leven en onze planeet heeft dan enig andere menselijke bezigheid. Als we nagaan dat er voor een stad als Londen elke dag voldoende voedsel voor dertig miljoen maaltijden moet worden geproduceerd, geïmporteerd, verkocht, bereid, genuttigd en weer weggewerkt, en dat ongeveer hetzelfde elke dag gebeurt in alle steden op de wereld, dan is het eigenlijk verbazingwekkend dat stadsbewoners überhaupt te eten hebben.

Carolyn Steel – De Hongerige Stad

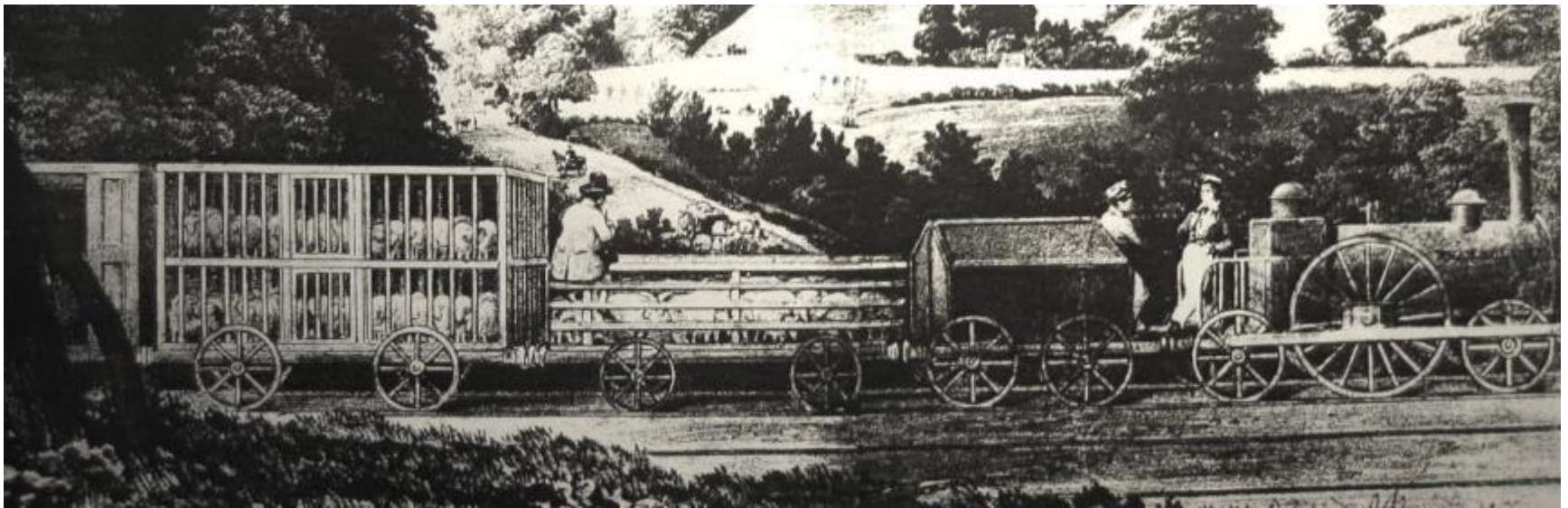
Relatie voedsel en stad

- Eeuwenlang werd de locatie, groei en omvang van steden bepaald door de productieve capaciteit (voedsel en energie) van het omringende platteland
- ... tenzij ...
- Steden aan zee lagen of aan een goed bevaarbare rivier (bijv. Rome)

Relatie voedsel en stad

- Aanleg spoorwegsystemen begin 19e eeuw: mogelijkheid om voedsel over grotere afstanden over land te vervoeren.
- Later andere transportvormen en gekoeld transport.

Relatie voedsel en stad

- Dynamieken / trends in afgelopen 150 jaar
 - Emancipatie van steden van geografie (locatie en schaal)
 - Emancipatie (deels) van landbouw van natuur / ecologie
 - Anonimisering van voedsel
 - Standaardisering van de voedselvoorzieningsketen
- *“Terwijl het systeem van stedelijke voedselvoorziening fundamenteel is veranderd in de 20^e eeuw, is de aanwezigheid van voedsel voor de meeste stedelingen niet veranderd”*

Pothukuchi and Kaufman 1999. Placing the food system on the urban agenda: The role of municipal institutions in food systems planning. *Agriculture and Human Values* **16**: 213–224

Voedsel in beleid

- Beleidsmatig: voedsel = landbouw = platteland
- + Europese aangelegenheid (GLB)
- Productiefocus met betrekking tot voedselzekerheid
- Maar voedselzekerheid is meer dan voldoende voedsel produceren.
- Het gaat ook (of vooral) om:
 - Beschikbaarheid van voedsel
 - Bereikbaarheid van voedsel
 - Betaalbaarheid van voedsel
- Waarom is voedsel nog meer een stedelijk vraagstuk?

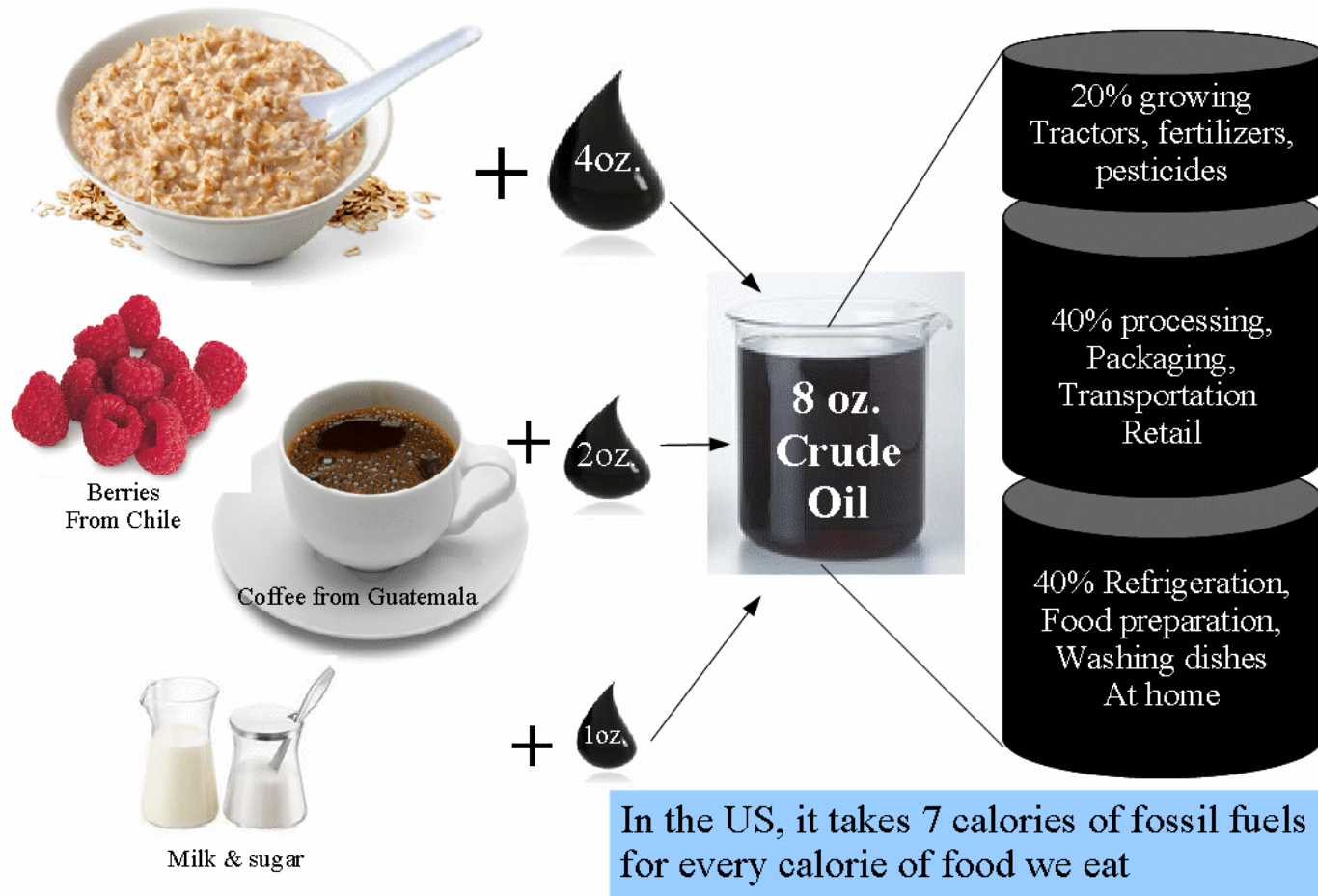

Voedsel als stedelijk vraagstuk

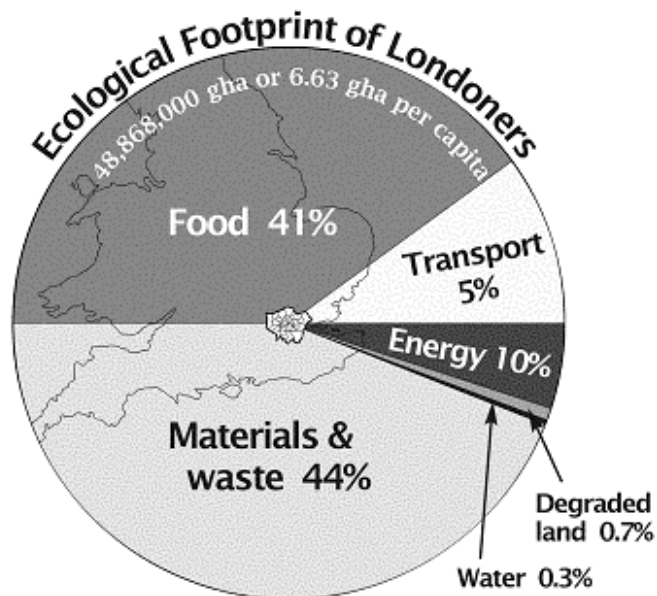
Afhankelijkheid fossiele brandstof

What's for breakfast? Our food & crude diet.

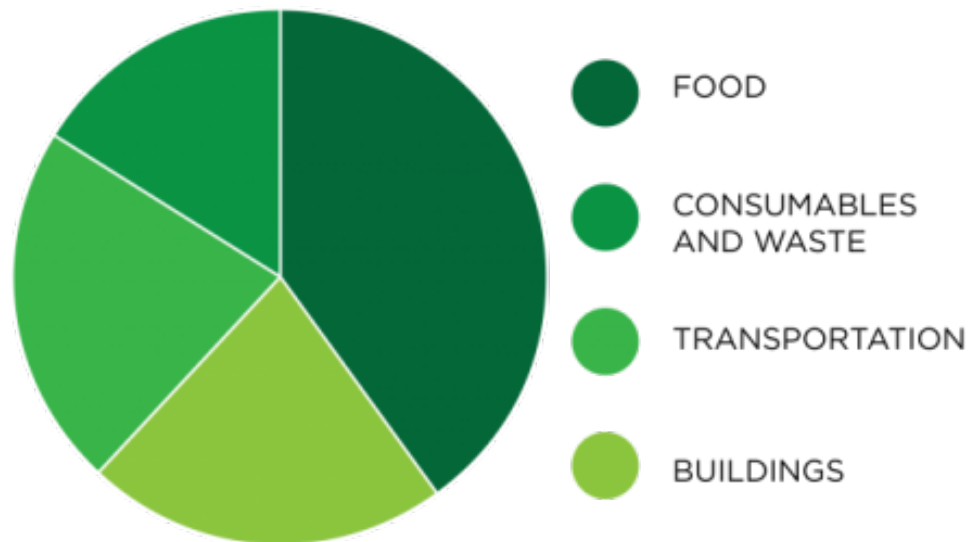

Ecologische voetafdruk

Ecological footprint of Londoners, by component, showing actual size and the UK.

MAJOR COMPONENTS OF VANCOUVER'S ECOLOGICAL FOOTPRINT

Graphic taken from *City Limits* Executive Summary (page VI)

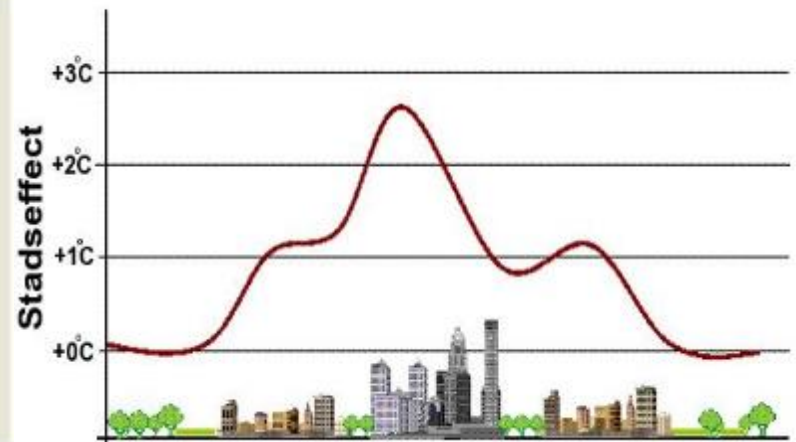
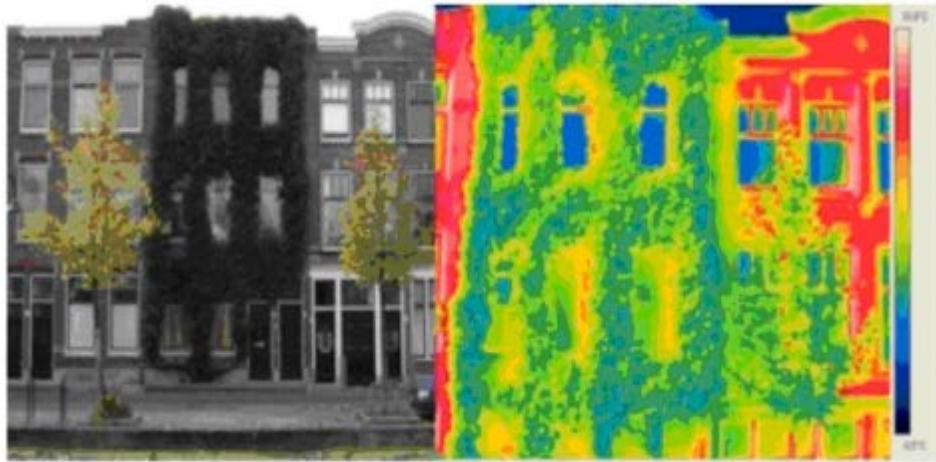
Transport

Afval

Klimaatverandering

Werkgelegenheid

Sociale (on)gelijkheid

Gezondheid

Voedsel op de stedelijke agenda

- Aandachtspunten

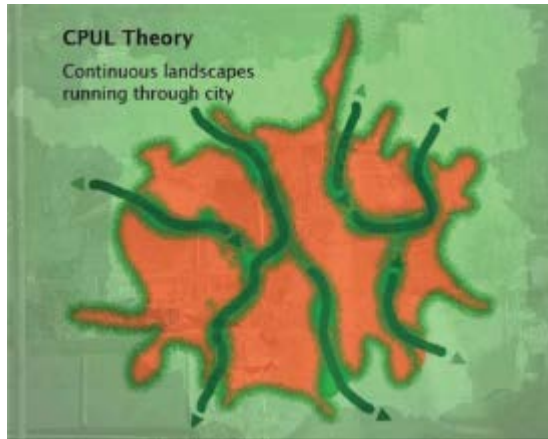

Versterken van stad-platteland relaties (stadsregio-benadering)

Koppelen van schaalniveaus

Stadsregio

WAGENINGEN UNIVERSITY
WAGENINGENUR

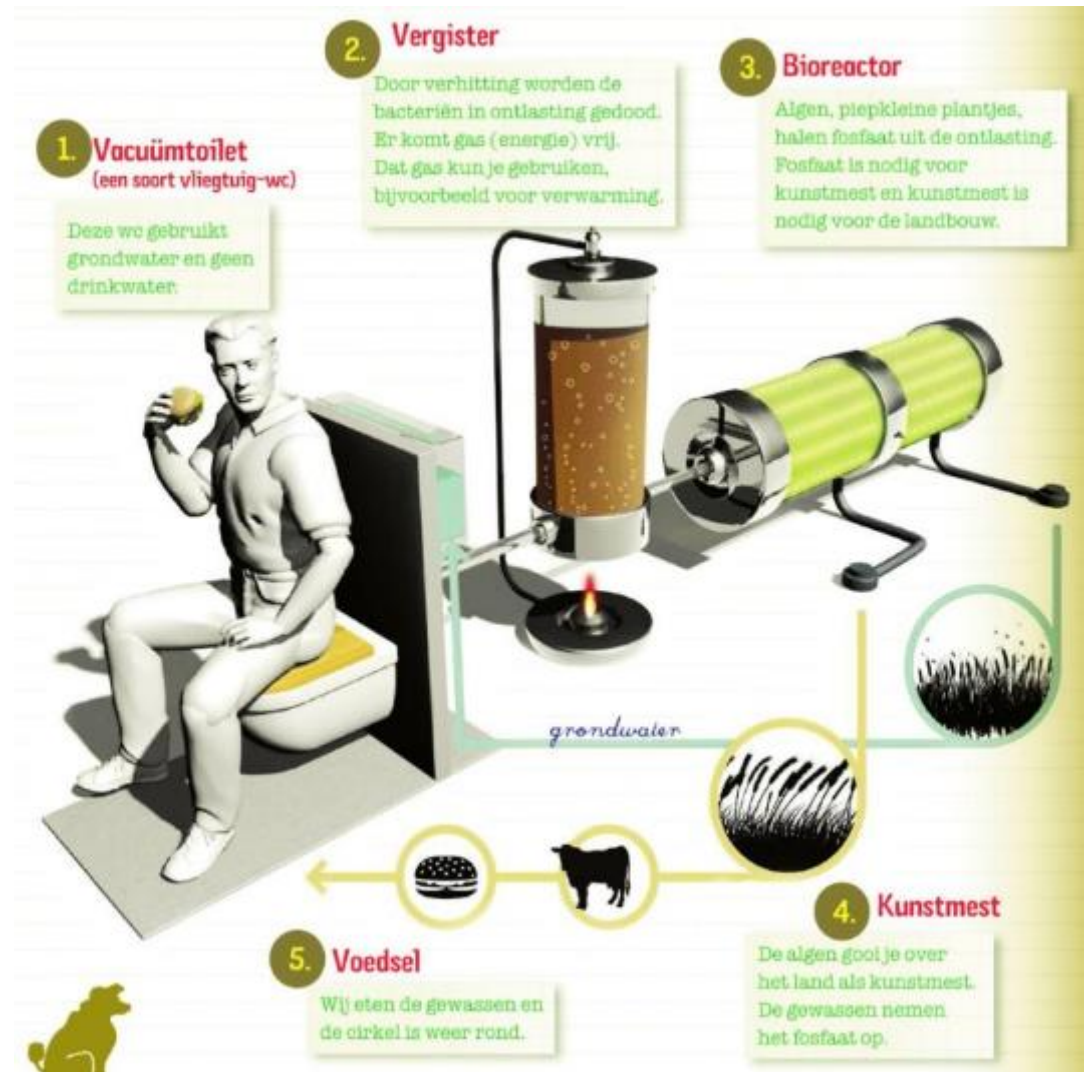
Wijk

Huis

Sluiten van kringlopen

Creëren van ruimtelijke synergie

Zet voedselbril op in ontwerp & planning

Dank voor uw aandacht!

[@RuralsociologyW](https://twitter.com/RuralsociologyW)

[Rural Sociology Group](https://www.facebook.com/RuralSociologyGroup/)

www.ruralsociologywageningen.nl

www.wageningenur.nl/rso

WAGENINGEN UNIVERSITY
WAGENINGENUR